

דברים שרואים משם לא רואים מכאן, הנרסה הירוקה

"האכיפה הסביבתית תגרום לקריסת מפעלים"

עו"ד דן צפריר, לשעבר היועץ המשפטי של המשרד להגנת הסביבה, מקים כעת מחלקת איכות סביבה בפישר בכר ושות' ומותח ביקורת חריפה על המשרד שמנהיג, לטענתו, אכיפה סלקטיבית שמכבידה על התעשייה וגוררת פליזציה מיותרת בתחום

ראיון כלכליסט

משה גורלי

"אנחנו מפלילים את עצמנו לדעת", אומר עו"ד דן צפריר על השימוש הנרחב בהליכים פליליים בתחום איכות הסביבה. "המשרד להגנת הסביבה דוחף את השיח הסביבתי לצבעים של שחור ולבן, והרמוניזציה שנעשית לתעשייה מתאימה לתסריט הוליוודי שבו חייב להיות טוב ורע מוחלט. ואין כמו ההליך הפלילי כדי לשקף זאת". שבע שנים עמד צפריר בראש המחלקה המשפטית במשרד להגנת הסביבה, עוד כשזה היה המשרד לאיכות הסביבה. במובן זה הוא דומה לסגורים הפליליים שחצו את הקווים, ובמסורת "מה שרואים מכאן לא רואים משם", גם צפריר הפך למבקר חריף של המשרד שעוזב. במרץ השנה הוא הקים את מחלקת איכות הסביבה בפישר בכר חן ושות'.

"יש שיקולים לא ענייניים באכיפה הסביבתית", הוא אומר. לשיטתו אלה נגזרים מהיעדר מדיניות ומחשש לאכיפה בדרגות. "מגיע אליי תיק חקירה נגד צבי כהן אקולוגיה, מחברות איסוף הפסולת והמיחזור הגדולות", מספר צפריר, "4-5 כתבי אישום נוחתים על שולחנה בטענות שבהן פינוי פסולת בניגוד לתנאי רישיון העסק שלה ובחלק מהמקרים נטען שניחלה עסק ללא רישיון, כשנגד גופים מתחרים אין כלום. לפני חודש קיבלנו פסק דין רביעי של זיכוי אחרי שנתיים הוכחות, כשבית המשפט קבע שמלכתחילה לא היה מקום לכתב אישום. ארבעה שופטים מקבלים תיקים עבי כרס, אולי תיק האכיפה הגדול שהמשרד הגיש אי פעם, וקובעים שלא היה ולא נברא".

היתה שם התנכלות לטענתך?

"מכיוון שהזיכוי היה היעדר ראיות לא נכנסנו לטענה של אכיפה בדרגות, אבל חקרנו את המפקח אם חקר בדומה לצבי כהן גם את המתחרים העסקיים שלו. אני טוען שאם כל הטאת היא היעדר מדיניות אכיפה מוסדרת של המשרד להגנת הסביבה. חס וחלילה איני טוען לשימוש לרעה בסמכות, אבל כשאין מדיניות באילו ויהומים לטפל החשש הכבד שכל מפקח יפעיל את האכיפה כראות עיניו. כיוון שהכל מתחיל במפקח, הוא הולך למטרה

צילום: נמרוד גליקמן

דן צפריר (40)

מצב משפחתי: נשוי + 3

מגורים: קיבוץ מעלה החמישה

תפקיד: שותף ומנהל מחלקת סביבה בפישר בכר חן וול אוריון ושות'

תפקידים בעבר: יועץ במשרד להגנת הסביבה, עבד בפרוטרום ובליפא מאיר ושות'

עוד משה: ייצג את המדינה בניסוח האמנה להגנת הים התיכון

על 188 אלף שקל למפעלים קטנים ו-7-5 מיליון שקל למפעלים גדולים.

והכל כדי להעשיר את המדינה?

"החקיקה הסביבתית משמשת לעתים מצע למסחסת כספים. אתה משלם מעצם זה שאתה מפעל תעשייתי, עוד לפני שבחנו בכלל אם אתה מזהם".

צפריר טוען שבארץ מחמירים עד כדי אבסורד. "המשרד העתיק סטנדרט גרמני שדרש לסגור את כל הפתחים במפעל. במשרד אמרו מי אנחנו שנתוכח עם הגרמנים? בדקנו את החקיקה הגרמנית. הדרישה שם היתה לאזור שהטמפרטורה בו 2-3 מעלות. אלא שהמפעל שלנו היה בבקעה, עם 30 מעלות בממוצע. בנוסף, באירופה יש גם תמריצים. כאן יש בעיקר סנקציות פליליות ועיצומים במיליונים. מחמירים כאן הרבה יותר מאירופה. לא ירחק היום שמפעלים יעזבו לאירופה".

ההזדהות עם האקדמיות היא גם אידיאולוגית?

"רוב המפעלים שאני מלווה הם כפרי-פריה. אני רואה בזה שליחות".

ולא נעשה שימוש מספיק בהליך המינהלי להשגת התוצאה הנכונה – הסרת המפעל ותיקון התקלה.

ומתי תצדיק שימוש בבלי הפלילי?

"רק נגד מפעל שהוא 'שור מועד'. שקיי בל הזדמנויות לתקן אבל ממשיך לזהם".

ומכאן עובר צפריר לנזק לא פחות חמור בעיניו: האכיפה הכלכלית. "המשרד להגנת הסביבה יכול להביא כמעט לקריסת התעשייה, או לפחות לכך שמפעלים יעזבו את ישראל. חוק אוויר נקי מחייב מפעלים להוציא 'היתר פליטה', סוג של רישיון לארובה גם אם אינה מזהמת. האג'רה המינימלית על הבקשה להיתר עומדת

הקלה, העסקים הנורמטיביים שמחזיקים רישיון. הוא עובר על תנאי הרישיון ומוצא שסעיף קטן ג' הופר: במקום גדר של מטר יש גדר של 80 ס"מ וזו עבירה פלילית של הפרת רישיון עסק. על זה המדינה משקיעה את משאבי האכיפה. מרבית תיקי האכיפה הם על עבירות פורמליות טכניות. תיקי זיהום אוויר נונחים כי הם מורכבים מביחנת איסוף ראיות והגשת כתבי אישום. עיקר האכיפה במשרד ממוקד בעבירות שאין בינן לשיקום הסביבה ולבריאות הציבור דבר וחצי דבר, והציבור יוצא נפסד".

כשמגיעים לתיקים המשמעותיים, הוא טוען, "דצים מהר למשפט הפלילי, קלה, העסקים הנורמטיביים שמחזיקים רישיון. הוא עובר על תנאי הרישיון ומוצא שסעיף קטן ג' הופר: במקום גדר של מטר יש גדר של 80 ס"מ וזו עבירה פלילית של הפרת רישיון עסק. על זה המדינה משקיעה את משאבי האכיפה. מרבית תיקי האכיפה הם על עבירות פורמליות טכניות. תיקי זיהום אוויר נונחים כי הם מורכבים מביחנת איסוף ראיות והגשת כתבי אישום. עיקר האכיפה במשרד ממוקד בעבירות שאין בינן לשיקום הסביבה ולבריאות הציבור דבר וחצי דבר, והציבור יוצא נפסד".

כשמגיעים לתיקים המשמעותיים, הוא טוען, "דצים מהר למשפט הפלילי, קלה, העסקים הנורמטיביים שמחזיקים רישיון. הוא עובר על תנאי הרישיון ומוצא שסעיף קטן ג' הופר: במקום גדר של מטר יש גדר של 80 ס"מ וזו עבירה פלילית של הפרת רישיון עסק. על זה המדינה משקיעה את משאבי האכיפה. מרבית תיקי האכיפה הם על עבירות פורמליות טכניות. תיקי זיהום אוויר נונחים כי הם מורכבים מביחנת איסוף ראיות והגשת כתבי אישום. עיקר האכיפה במשרד ממוקד בעבירות שאין בינן לשיקום הסביבה ולבריאות הציבור דבר וחצי דבר, והציבור יוצא נפסד".

כשמגיעים לתיקים המשמעותיים, הוא טוען, "דצים מהר למשפט הפלילי, קלה, העסקים הנורמטיביים שמחזיקים רישיון. הוא עובר על תנאי הרישיון ומוצא שסעיף קטן ג' הופר: במקום גדר של מטר יש גדר של 80 ס"מ וזו עבירה פלילית של הפרת רישיון עסק. על זה המדינה משקיעה את משאבי האכיפה. מרבית תיקי האכיפה הם על עבירות פורמליות טכניות. תיקי זיהום אוויר נונחים כי הם מורכבים מביחנת איסוף ראיות והגשת כתבי אישום. עיקר האכיפה במשרד ממוקד בעבירות שאין בינן לשיקום הסביבה ולבריאות הציבור דבר וחצי דבר, והציבור יוצא נפסד".

כשמגיעים לתיקים המשמעותיים, הוא טוען, "דצים מהר למשפט הפלילי, קלה, העסקים הנורמטיביים שמחזיקים רישיון. הוא עובר על תנאי הרישיון ומוצא שסעיף קטן ג' הופר: במקום גדר של מטר יש גדר של 80 ס"מ וזו עבירה פלילית של הפרת רישיון עסק. על זה המדינה משקיעה את משאבי האכיפה. מרבית תיקי האכיפה הם על עבירות פורמליות טכניות. תיקי זיהום אוויר נונחים כי הם מורכבים מביחנת איסוף ראיות והגשת כתבי אישום. עיקר האכיפה במשרד ממוקד בעבירות שאין בינן לשיקום הסביבה ולבריאות הציבור דבר וחצי דבר, והציבור יוצא נפסד".

כשמגיעים לתיקים המשמעותיים, הוא טוען, "דצים מהר למשפט הפלילי, קלה, העסקים הנורמטיביים שמחזיקים רישיון. הוא עובר על תנאי הרישיון ומוצא שסעיף קטן ג' הופר: במקום גדר של מטר יש גדר של 80 ס"מ וזו עבירה פלילית של הפרת רישיון עסק. על זה המדינה משקיעה את משאבי האכיפה. מרבית תיקי האכיפה הם על עבירות פורמליות טכניות. תיקי זיהום אוויר נונחים כי הם מורכבים מביחנת איסוף ראיות והגשת כתבי אישום. עיקר האכיפה במשרד ממוקד בעבירות שאין בינן לשיקום הסביבה ולבריאות הציבור דבר וחצי דבר, והציבור יוצא נפסד".

כשמגיעים לתיקים המשמעותיים, הוא טוען, "דצים מהר למשפט הפלילי, קלה, העסקים הנורמטיביים שמחזיקים רישיון. הוא עובר על תנאי הרישיון ומוצא שסעיף קטן ג' הופר: במקום גדר של מטר יש גדר של 80 ס"מ וזו עבירה פלילית של הפרת רישיון עסק. על זה המדינה משקיעה את משאבי האכיפה. מרבית תיקי האכיפה הם על עבירות פורמליות טכניות. תיקי זיהום אוויר נונחים כי הם מורכבים מביחנת איסוף ראיות והגשת כתבי אישום. עיקר האכיפה במשרד ממוקד בעבירות שאין בינן לשיקום הסביבה ולבריאות הציבור דבר וחצי דבר, והציבור יוצא נפסד".

תנובת המשרד להגנת הסביבה

"טענות מוזרות וסיסמאות חלולות"

סיסמאות חלולות, נשמח שעו"ד צפריר יפרט אילו מפעלים סגרו את שעריהם בשל "תקנים מחמירים" ועברו לזהם באירופה. חבל שעו"ד צפריר שוכח שהוא עצמו היה שותף לקביעת מדיניות האכיפה של המשרד. מוור שעבירות כמו החקירה הפלילית שמתנהלת נגד בון על פליטת זיהום חורג לאוויר, מוגדרות "טכניות". עבירות הפוגעות בחיי אדם

סיסמאות חלולות, נשמח שעו"ד צפריר יפרט אילו מפעלים סגרו את שעריהם בשל "תקנים מחמירים" ועברו לזהם באירופה. חבל שעו"ד צפריר שוכח שהוא עצמו היה שותף לקביעת מדיניות האכיפה של המשרד. מוור שעבירות כמו החקירה הפלילית שמתנהלת נגד בון על פליטת זיהום חורג לאוויר, מוגדרות "טכניות". עבירות הפוגעות בחיי אדם

מהמשרד להגנת הסביבה נמסר בתגובה כי "המשרד פועל לסגור פערים של עשור ביננו למדינות המתקדמות בעולם בהגנה על בריאות הציבור והסביבה. רק לאחרונה השלמנו ערכון של רמת המזהמים המותרת באוויר והתאמתה למקובל באירופה. בניגוד לנרמון, יישום התקנה האירופית בעניין סוכמה עם התאחדות התעשיינים. במקום לזרוק